

Gimnazija Murska Sobota

Šolsko leto 2020/21

Stališča do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih

Raziskovalna naloga

Avtorica: Ana Stančin

Mentorica: Jasna Vuradin Popović

Vsebina

POVZETEK	4
ABSTRACT	5
1 Uvod	6
1.1 Opredelitev problema	6
1.2 Cilji	6
1.3 Hipoteze	6
1.4 Izbor in predstavitev raziskovalnih metod	7
1.5 Merski pripomočki	7
1.6 Vzorec	8
2 Teoretični del	9
2.1 Splav	9
2.1.1 Pojem	9
2.1.2 Zgodovina splava in pravna ureditev umetne prekinitve nosečnosti	9
2.1.3 Vrste splava	10
2.1.4 Fetalne smrti v Sloveniji	10
2.1.5 Fizične posledice splava	10
2.1.6 Duševne posledice splava	11
2.2 Evtanazija	12
2.2.1 Pojem	12
2.2.2 Evtanazija po svetu	12
2.2.3 Pravna ureditev Evtanazije v Sloveniji	12
2.2.4 Argumenti ZA in PROTI	13
3 Empirični del	14
3.1 Demografski podatki	14
3.1.1 Vzorec anketiranih	14
3.1.2 Starostna skupina anketirancev	14

Stališča do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih

3.1.3	Spol anketirancev	15
3.1.4	Najvišja dosežena stopnja formalne izobrazbe	16
3.2	Vsebinska analiza	17
3.2.1	Seznanjenost s pojmom splav	17
3.2.2	Stališče anketirancev do medicinskega splava.....	18
3.2.3	Mnenje anketirancev, ali ima mati pravico, da po svoji volji prekine nosečnost 19	
3.2.4	Kateri vzroki za umetno prekinitev nosečnosti se anketirancem zdijo upravičeni 19	
3.2.5	Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za splav?	21
3.2.6	Zakaj menite, da je splav sporen?	22
3.2.7	Ali ste seznanjeni s pojmom evtanazija?.....	23
3.2.8	Ali odobravate evtanazijo?.....	24
3.2.9	Kdo lahko privoli v evtanazijo?	25
3.2.10	Kateri vzroki za evtanazijo se vam zdijo upravičeni?	26
3.2.11	Ali podpirate evtanazijo mladoletnikov?	26
3.2.12	Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za evtanazijo?	28
3.2.13	Zakaj menite, da je evtanazija sporna?.....	29
4	Razprava.....	31
4.1	H1: Večina anketirancev je bolj seznanjena s pojmom splav kot s pojmom evtanazija 31	
4.2	H2: Splav bolj podpirajo anketiranci v starostni skupini 25-39 let, evtanazijo pa v starostni skupini 60+ let	31
4.3	H3: Starostni skupini 26-39 let se evtanazija mladoletnikov ne zdi moralno sprejemljiva	32
4.4	H4: Anketirancem v starostni skupini 15-25 let se zdita tako splav kot evtanazija moralno sprejemljiva.....	32
4.5	H5: Anketirancem v starostni skupini 60+ se splav zdi sporen, ker zanje pomeni umor oz. odvzem življenja.....	32

4.6 H6: Večina anketirancev bi bližnjo osebo podprla, če bi se le-ta odločila za evtanazijo
33

5	Zaključek	34
6	Viri	35

Kazalo tabel

Tabela 1: Starostna skupina anketirancev	14
Tabela 2: Spol anketirancev	15
Tabela 3: Najvišja dosežena stopnja formalne izobrazbe anketirancev	16
Tabela 4: Seznanjenost anketirancev s pojmom splav	17
Tabela 5: Stališče anketirancev do medicinskega splava	18
Tabela 6: Mnenje anketirancev, ali lahko mati po svoji volji prekine nosečnost	19
Tabela 7: Kateri vzroki za umetno prekinitev nosečnosti se anketirancem zdijo upravičeni ...	19
Tabela 8: Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za evtanazijo?	21
Tabela 9: Zakaj menite, da je splav sporen?	22

Kazalo grafov

Graf 1: Starostna skupina anketirancev	14
Graf 2: Spol anketirancev	15

POVZETEK

V svoji nalogi sem preučevala stališča do splava in evtanazije v štirih različnih starostnih obdobjih. Anketirance sem glede na starost razdelila na 4 starostne skupine.

Na začetku raziskovalne naloge sem predstavila pojma splav in evtanazija ter njuno zgodovino in trenutno pravno ureditev. Predstavila sem različne vrste splava in evtanazije.

Empirični del naloge temelji na anketi, ki jo je rešilo 411 anketirancev. V njej sem spraševala, ali splav in evtanazijo podpirajo, če se jim zdita sporna in zakaj ter kdo ima po njihovem mnenju pravico do odločitve za splav in evtanazijo. Zanimalo me je tudi, kako bi se anketiranci odzvali, če bi se v dilemi za splav in evtanazijo znašli njihovi bližnji.

S pojmom splav so bili enakovredno seznanjeni anketiranci v vseh starostnih skupinah, z evtanazijo pa so bili najmanj seznanjeni anketiranci prve starostne skupine. Večini se ne glede na starost tako splav kot evtanazija zdita moralno sprejemljiva oz. ju podpirajo. Oboje so najmanj podprli predstavniki prve starostne skupine. V vseh starostnih skupinah bi anketiranci bližnjo osebo podprli, če bi se le-ta odločila za splav, v primeru evtanazije pa svojca ne bi podprli predstavniki najmlajše starostne skupine.

KLJUČNE BESEDE: splav, evtanazija, starostne skupine, stališče, moralna sprejemljivost, pravna ureditev

ABSTRACT

The aim of my assignment was to compare attitudes toward abortion and euthanasia among 4 different age groups.

At the beginning of the research paper, I present the concepts of abortion and euthanasia and their history and current legal regulation. I present different types of abortion and euthanasia.

The empirical part of the task is based on a survey solved by 411 respondents. In it, I asked if they support abortion and euthanasia, whether they find it controversial and why and who they think has the right to decide on abortion and euthanasia. I was also interested in how respondents would react if their loved ones found themselves in a dilemma for abortion and euthanasia.

Respondents in all age groups were equally familiar with the concept of abortion, while respondents of the 1st age group were the least familiar with euthanasia. To most, regardless of age, both abortion and euthanasia seem morally acceptable, they support them. Both were least supported by representatives of the 1st age group. In all age groups, respondents would support a close person if they decided to have an abortion, and in the case of euthanasia, a relative would not be supported by representatives of the youngest age group.

KEY WORDS: abortion, euthanasia, age groups, attitude, moral acceptability, legal regulation

1 Uvod

1.1 Opredelitev problema

Vprašanji o splavu in evtanaziji sta sodobni vprašanji, za kateri je značilno, da izrazito polarizirata ljudi. Večina se torej drži stališča za ali stališča proti, le malo je takih, ki stojijo nekje na sredini.

Umetna prekinitve nosečnosti je sredstvo kontracepcije, o katerem govorimo takrat, ko namerno prekinemo nosečnost. Torej gre za medicinski poseg, ki se opravi na zahtevo nosečnice in pri katerem se izzove zaključek nosečnosti, še preden se otrok rodi. Bistveno je, da gre za namerni poseg proti človeškemu življenju med spočetjem in rojstvom. Tako se s tem prekine nosečnost in se konča s smrtjo zarodka. (Pisnik, 2012)

Po Leksikonu Cankarjeve založbe je evtanazija »pomoč pri smrti, krajšanje trpljenja umirajočim in neozdravljivo bolnim. Po zakonodaji je evtanazija prepovedana, v 90. letih številne razprave o tem vprašanju.« (Leksikon, 1994) Evtanazija je legalno lahko izvedena z medicinsko pomočjo, dovoljena pa je samo v nekaterih državah.

V slovenski literaturi je problematika splava dobro raziskana, evtanazije pa manj. Prav tako ni raziskana primerjava stališč do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih. Zato sem se odločila pripraviti raziskovalno nalogo s tem naslovom.

1.2 Cilji

1. Ugotoviti, kako dobro so anketiranci seznanjeni s pojmom splav in evtanazija.
2. Primerjati, v katerih starostnih skupinah bolj podpirajo splav in v katerih evtanazijo.
3. Raziskati, ali se anketirancem evtanazija mladoletnikov zdi sprejemljiva.
4. Ugotoviti, ali anketiranci splav in evtanazijo dojemajo kot moralno sprejemljiva.
5. Raziskati, ali anketiranci splav smatrajo kot umor oz. odvzem življenja.
6. Raziskati, ali bi anketiranci podprli svoje bližnje, če bi se le-ti odločili za evtanazijo.

1.3 Hipoteze

1. Večina anketirancev je bolj seznanjena s pojmom splav kot s pojmom evtanazija.
2. Splav bolj podpirajo anketiranci v starostni skupini 25-39 let, evtanazijo pa v starostni skupini 60+.
3. Starostni skupini 25-39 let se evtanazija mladoletnikov ne zdi moralno sprejemljiva.

4. Anketirancem v starostni skupini 15-25 let se zdita tako splav kot evtanazija moralno sprejemljiva.
5. Anketirancem v starostni skupini 60+ se splav zdi sporen, ker zanje pomeni umor oz. odvzem življenja.
6. Večina anketirancev bi bližnjo osebo podprla, če bi se le-ta odločila za evtanazijo.

1.4 Izbor in predstavitev raziskovalnih metod

V teoretičnem delu sem uporabila opisno metodo. Pomagala sem si s pregledom literature in s spletom.

V empiričnem delu sem uporabila metode analize in sinteze ter primerjalno metodo.

1.5 Merski pripomočki

Za raziskavo sem uporabila metodo spraševanja, anketo s 16 vprašanji. Anketa je bila objavljena na spletnem portalu <https://www.1ka.si/> od 4.1.2021 do 4.4.2021. Omenjena spletna stran je odprtokodna brezplačna aplikacija Univerze v Ljubljani, ki se uporablja za izdelavo spletnih vprašalnikov.

Prednosti ankete:

- Možnost posploševanja,
- omogočanje primerjave rezultatov med seboj,
- pridobivanje podatkov večjega vzorca.

Pomanjkljivosti ankete:

- Ker so odgovori že ponujeni in ne natančno razloženi, lahko pride do različnih interpretacij enakega odgovora pri anketirancih,
- Anketiranci so anketo lahko zaključili preden so odgovorili na vsa vprašanja. Posledica tega je, da je pri posameznih vprašanjih različno število odgovorov.
- Ker je anketa bila javno objavljena, ni bilo mogoče nadzorovati, koliko pripadnikov posamezne starostne skupine bo anketo rešilo, zaradi česar je število anketirancev iz posamezne starostne skupine različno.

V anketi sem uporabila dva tipa vprašanj:

- 10 vprašanj zaprtega tipa, pri katerih so možni odgovori že vnaprej določeni in
- 6 vprašanj kombiniranega tipa. Pri teh vprašanjih je ponujenih nekaj vnaprej določenih odgovorov, prav tako pa možnost »drugo«, pri kateri anketiranec sam tvori odgovor.

1.6 Vzorec

Anketa je bila javno objavljena. Nanjo je odgovarjalo 411 ljudi, od tega:

- 192 v starostni skupini 15-25 let (47%),
- 48 v starostni skupini 26-40 let (12%),
- 126 v starostni skupini 41-59 let (31%) in
- 45 v starostni skupini 60+ let (11%).

Ker vsi anketiranci niso odgovorili na vsa vprašanja, je posledica tega različno število odgovorov (n) pri posameznem vprašanju. Upoštevala sem vse odgovore, zaradi česa je vrednost n pri vsakem odgovoru drugačna.

2 Teoretični del

2.1 Splav

2.1.1 Pojem

Splav (lat. Abortus) je prekinitev nosečnosti, ki povzroči smrt embria, preden ta lahko zaživi samostojno. Poznamo spontani splav (neprostovoljna in spontana prekinitev nosečnosti) in medicinski splav (povzročen namerno). (Kunstelj, 1987)

2.1.2 Zgodovina splava in pravna ureditev umetne prekinitve nosečnosti

Prvi zapisi o nadzorovanju nosečnosti s pomočjo kontracepcijskih pripomočkov segajo v čas Starih Grkov in Rimljanov. V srednjem veku so te teme veljale za tabu zaradi velike družbene moči cerkve, o njih se je govorilo malo in naskrivaj. V 19. stoletju se je družba začela drastično spreminjati, začela se je emancipacija žensk, vedno več se je govorilo o želji o omejevanju rojstev. Splav je bil dostopen le bogatejšemu sloju prebivalstva, revnejše ženske pa so se bile primorane zateči k nelegalnemu splavu. Opravile so ga same ali z nekvalificirano pomočjo. Posledično jih je med procesom mnogo umrlo zaradi izgube krvi, postalo sterilnih (neplodnih) ali si kako drugače poškodovalo spolne organe. Kljub gibanjem, ki so spodbujala množično uporabo kontracepcijskih sredstev, je predpisovanje le-teh ostajalo strogo omejeno za skrajne medicinske razloge. (Podkrižnik, 2012)

V Jugoslaviji je umetna prekinitev nosečnosti bila kazniva. Kazensko sta odgovarjali tako ženska, ki je splavila, kot tista oseba, ki je splav izvedla (največkrat zdravnik). Medicinski splav je bil dovoljen samo v primeru, ko je nosečnost za zdravje ženske bila nevarna in če ga je predhodno odobrila zdravstvena komisija. Leta 1969 je bila sprejeta Zvezna resolucija o načrtovanju družine, ki je temeljila na stališču, da je svobodno odločanje o rojstvih lastnih otrok ena temeljnih človekovih pravic. (Podkrižnik, 2012)

55. člen Ustave Republike Slovenije (svobodno odločanje o rojstvih otrok) določa: »Odločanje o rojstvih svojih otrok je svobodno. Država zagotavlja možnosti za uresničevanje te svoboščine in ustvarja razmere, ki omogočajo staršem, da se odločajo za rojstva svojih otrok.« (Ustava Republike Slovenije, 1993)

Pogoj za umetno prekinitev nosečnosti je, da je nosečnica razsodna. Na njeno željo se medicinski splav izvede do 10. tedna nosečnosti, kasneje pa splav mora potrditi pristojna komisija. Ta ga potrdi, če meni, da je nevarnost, ki jo predstavlja prekinitev nosečnosti za življenje in zdravje nosečnice in njena bodoča materinstva manjša od nevarnosti, ki grozi

nosečnici in otroku zaradi nadaljevanja nosečnosti in poroda. Medicinski splav je dostopen tudi mladostnicam in se brez obveščanja staršev izvede od njenega 15. leta naprej. Starši so obveščeni v primeru, da je mladoletnica mlajša, takrat se vključi tudi policija, ki raziskuje, ali je pri spočetju otroka šlo za kaznivo dejanje oz. posilstvo. Privolitev očeta ni potrebna v nobenem primeru, saj je njegovo telo potrebno le pri spočetju, ne pa tudi med nosečnostjo oz. razvojem zarodka. (Podkrižnik, 2012)

2.1.3 Vrste splava

Spontani splav je nenamerna prekinitve nosečnosti, do katere pride brez posredovanja nosečnice ali druge osebe. S spontanim splavom se konča 10-20% vseh nosečnosti, vzrok zanj pa so največkrat kromosomske nepravilnosti ali napake pri zorenju spolnih celic. Ločimo zgodnji spontani splav (1. tromesečje), pozni spontani splav (2. tromesečje) in prezgodnji porod (3. tromesečje).

Umetni oz. medicinski splav je namerna medicinska prekinitve nosečnosti. Opravljena je lahko z zdravili ali kirurško. Do konca prvega tromesečja se navadno opravi z zdravili, kasneje pa kirurško, največkrat z vakuumsko aspiracijo ali manjšim carskim rezom. Izvede se zaradi terapevtskih razlogov, torej ker je ogroženo materino telesno ali duševno zdravje, ali pa zaradi odločitve matere v skladu z njeno pravico do prekinitve nosečnosti. (<https://www.bolnisnica-po.si/storitve/ginekologija/umetna-prekinitve-nosečnosti/>, dostopno 4.4.2021)

2.1.4 Fetalne smrti v Sloveniji

Fetalne smrti so vsi izidi nosečnosti, ki se ne končajo z rojstvom otroka, torej izven maternične nosečnosti, spontani splavi in druge patološke nosečnosti ter umetno izzvane prekinitve nosečnosti (dovoljeni splavi). Leta 2015 je v Sloveniji bilo zabeleženih 6518 fetalnih smrt, od tega 5% izven materničnih nosečnosti, 39% spontanih splavov in drugih patoloških oblik nosečnosti ter 56% dovoljenih splavov. (https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/publikacije/letopisi/2015/2.3_fetalne_smrti_2015.pdf, dostopno 4.4.2021)

2.1.5 Fizične posledice splava

Neposredno ob splavu lahko pride do predrtja maternice (najpogosteje pri kiretaži oz. izpraskanju, lahko pa tudi pri vakuumski aspiraciji), kar je težak zaplet in zahteva takojšnjo operacijo (včasih celo odstranitev) maternice. Lahko pride tudi do težjih krvavitev, pri katerih nekatere posameznice potrebujejo celo transfuzijo krvi. Do predrtja in težjih krvavitev sicer

pride pri manj kot 1% splavov. Če med posegom niso bili odstranjeni vsi deli embria in posteljice, lahko to povzroči vnetje, krvavitve ali polipe, zato je večkrat potreben ponoven poseg. V skrajnih primerih lahko pride do sepse oz. splošne zastrupitve telesa. Ena izmed posledic vnetja je lahko tudi neplodnost oz. sterilnost, ker pride do zlepljenja jajcevodov. Tako se onemogoči prehod jajčecem in semenčicam. Pri ženski, ki je doživela splav, se pri naslednjih nosečnostih nekoliko povečajo možnosti za prezgodnji porod, spontani splav, izvenmaternično nosečnost, rojstvo mrtvega otroka, spontanega razpoka maternice in močne krvavitve po porodu. Po splavih se v približno 15% pojavljajo motnje menstruacijskega ciklusa ter v 20-30% bolečine v trebuhu, slabosti, glavoboli ipd. (Kunstelj, 1987)

2.1.6 Duševne posledice splava

Med najpogostejše posledice splava spadajo depresije, psihoze, občutki krivde, večina žensk ima po posegu občutek, da so »storile nekaj slabega«. Študije navajajo, da po splavu 9% žensk doživlja dolgotrajnejše težje psihične pretrese, 59% pa lažje. Pričakovano bi bilo, da bo z legalizacijo in normalizacijo splava negativnih psihičnih posledic pri ženskah manj, vendar se pojavljajo enako pogosto, kot nekoč. Prav tako ni trdne povezave med psihičnimi posledicami splava in tem, ali je ženska verna. Pri ženskah, ki so že pred nosečnostjo kazale znake manjše duševne stabilnosti navadno prihaja do hujših in dlje časa trajajočih psihičnih posledic. (Kunstelj, 1987)

2.2 Evtanazija

2.2.1 Pojem

Svetovna enciklopedija evtanazijo razlaga kot »Povzročitev neboleče smrti osebe (ponavadi v terminalni fazi bolezni), največkrat z injekcijo zdravila. Je ilegalna v večini držav. Prostovoljna evtanazija – končanje življenja pacienta z njegovo privolitvijo – je legalna na Nizozemskem. Pasivna evtanazija – prekinitev aktivnega zdravljenja – je oblika prostovoljne evtanazije.« (Pahor, 2009)

Evtanazijo lahko delimo na različne načine, najpogostejša pa je delitev na prostovoljno in neprostovoljno ter na aktivno in pasivno evtanazijo.

Evtanazija se največkrat izvede na željo posameznika, v tem primeru govorimo o prostovoljni evtanaziji. Če je bolezen že tako napredovala, da odločitve ni sposoben sprejeti sam, se zanj odločijo njegovi bližnji. To je neprostovoljna evtanazija, pod katero včasih sodi tudi evtanazija otrok. Pri prisilni evtanaziji se želja bolnika ne upošteva, v tem primeru se obravnava kot umor. (<http://www.bbc.co.uk/ethics/euthanasia/overview/forms.shtml>, dostopno 4.4.2021)

Aktivna evtanazija je dejanje, katerega namen je končanje življenja. Izvede se lahko s smrtonosno dozo zdravil ali s kombinacijo zdravil. Pasivna evtanazija pa je prekinitev izvajanja dejavnosti, s katero bolnika ohranjamo pri življenju (npr. operaciji, ki bi podaljšala življenje, odklop od aparatur, ki bolnika ohranjajo pri življenju...). Končni rezultat obeh vrst evtanazije je smrt človeka. (<http://www.bbc.co.uk/ethics/euthanasia/overview/forms.shtml>, dostopno 4.4.2021)

2.2.2 Evtanazija po svetu

Poznamo evtanazijo ljudi in živali. Evtanazija živali je dovoljena skoraj povsod, evtanazija ljudi pa le v nekaterih državah in je omejena z zelo strogimi pravili. Države, v katerih je evtanazija legalizirana, so Švica, Nizozemska, Belgija, Luksemburg, Avstralija ter nekatere zvezne države Združenih držav Amerike. V Belgiji in na Nizozemskem je dovoljena tudi evtanazija otrok. (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Legality_of_euthanasia.svg, dostopno 4.4.2021)

2.2.3 Pravna ureditev Evtanazije v Sloveniji

V Sloveniji razprava o evtanaziji poteka vzporedno z razpravo o splavu. Kljub temu da je splav dovoljen, pa je evtanazija prepovedana in se smatra kot kazensko dejanje. Kodeks zdravniške etike določa, da v primeru neozdravljiv bolezni zdravnik mora upoštevati bolnikove želje in ne

sme izvajati ali opuščati ukrepov, če so ti nekoristni in bolniku v večje breme kot korist (27. člen). 29. člen določa, da zdravnik mora zavračati evtanazijo in pomoč pri samomoru. (<https://www.zdravniskazbornica.si/docs/default-source/zbornicni-akti/kodeks-2016.pdf?sfvrsn=4>, dostopno 4.4.2021)

2.2.4 Argumenti ZA in PROTI

Argumenti, ki podpirajo evtanazijo, največkrat navajajo, da se ima vsak posameznik pravico odločati o svojem življenju ter o tem kdaj bo umrl, zato bi moral imeti pravico do evtanazije. Pravica do smrti obstaja v svobodi vsake človeške osebe, ki je pri zavesti in pozna okoliščine svojega življenja, da konča svoje življenje, posebno če ugotovi, da bi bilo nadaljnje življenje zanjo brez vrednosti. (Mlinar, 2005) Eden izmed argumentov za je tudi vprašanje, zakaj ne bi sočloveku, ki umira za neozdravljivo boleznijo in prestaja neznosne bolečine, pomagali, tudi če to lahko storimo samo z evtanazijo. (<http://euthanasia.procon.org/view.resource.php?resourceID=000126>, dostopno 4.4.2021)

Argumenti proti navajajo, da z evtanazijo razvrednotimo človeško življenje. Legalizacija evtanazije bi naj sporočala, da je bolje umreti in živeti ter tako izvajala pritisk nad invalidi, neozdravljivo bolnimi in starejšimi. Prav tako bi se bolniki, za katere skrbijo svojci, lahko počutili, kot da se od njih pričakuje, da se odločijo za evtanazijo ter tako razbremenijo tiste, ki jih oskrbujejo. (<http://vivredignite.org/en/against-euthanasia/>, dostopno 4.4.2021)

Evtanazija je hkrati v skladu s Hipokratovo prisego, prav tako pa ji nasprotuje. Z evtanazijo človeka odrešimo življenja, ki ga je nesmiselno nadaljevati, saj jim povzroča le trpljenje in bolečine. Hkrati pa Hipokratova prisega pravi, da zdravnik pacientu nikoli ne bo pomagal pri izvedbi samomora, tudi če ga slednji tako prosi. (http://www.orthops.si/hipokratova_prisega-sl.php, dostopno 4.4.2021)

3 Empirični del

3.1 Demografski podatki

3.1.1 Vzorec anketiranih

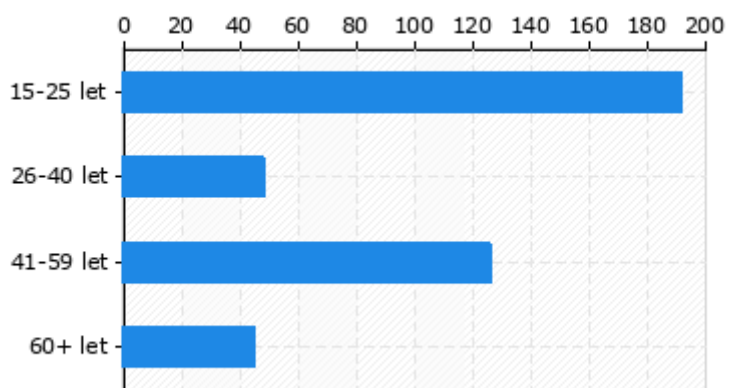
Število anketirancev je bilo 411, od katerih niso vsi odgovorili na vsa vprašanja.

3.1.2 Starostna skupina anketirancev

n=411

V katero starostno skupino spadate?			
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek
	1 (15-25 let)	192	47%
	2 (26-40 let)	48	12%
	3 (41-59 let)	126	31%
	4 (60+ let)	45	11%
Veljavni	Skupaj	411	100%

Tabela 1: Starostna skupina anketirancev

Graf 1: Starostna skupina anketirancev

Stališča do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih

192 anketirancev je pripadalo prvi starostni skupini (15-25 let), 48 drugi (26-40 let), 126 tretji (41-59 let) in 45 četrti (60+)let. Skupno število anketirancev je torej bilo 411. Anketiranci v prvi starostni skupini predstavljajo 47% vseh anketirancev, v drugi 11%, v tretji 31% in v četrti 11%.

3.1.3 Spol anketirancev

n=410

	SPOL		SKUPAJ
	Moški	Ženski	
15-25 let	52 27%	140 73%	192 100%
26-40 let	17 35%	31 65%	48 100%
41-59 let	49 39%	77 61%	126 100%
60+ let	9 20%	35 80%	44 100%
SKUPAJ	127 31%	283 69%	410 100%

Tabela 2: Spol anketirancev

Graf 2: Spol anketirancev

Graf 2: Spol anketirancev

Na anketo je odgovarjalo 127 moških, ki predstavljajo 31% vseh anketirancev in 283 žensk, ki predstavljajo 69% vseh anketirancev.

3.1.4 Najvišja dosežena stopnja formalne izobrazbe

n=410

	<u>Katera je vaša najvišja dosežena stopnja formalne izobrazbe? (Q3)</u>					<i>Skupaj</i>
	Osnovna šola	Srednja šola	Višja/visoka šola	Magisterij	Doktorat	
15-25 let	116 61%	64 34%	9 5%	2 1%	0 0%	191 100%
26-40 let	0 0%	6 13%	21 44%	19 40%	2 4%	48 100%
41-59 let	0 0%	19 15%	75 60%	25 20%	7 6%	126 100%
60+ let	1 2%	11 24%	30 67%	3 7%	0 0%	45 100%
<i>Skupaj</i>	117 29%	100 24%	135 33%	49 12%	9 2%	410 100%

Tabela 3: Najvišja dosežena stopnja formalne izobrazbe anketirancev

Kot najvišjo stopnjo izobrazbe je osnovno šolo zaključilo 117 anketirancev, od tega 116 v prvi starostni skupini in 1 v četrti, srednjo šolo 64 anketirancev prve starostne skupine, 6 iz druge, 19 iz tretje in 11 iz četrte. Magisterij sta zaključila dva anketiranca iz prve starostne skupine, 19 iz druge, 25 iz tretje in 3 iz četrte. Doktorat imata 2 anketiranca iz druge starostne skupine in 7 iz tretje.

3.2 Vsebinska analiza

3.2.1 Seznanjenost s pojmom splav

n=408

	<u>Ali ste seznanjeni s pojmom splav? (Q4)</u>		
	Da	Ne	Skupaj
15-25 let	191 100%	0 0%	191 100%
26-40 let	48 100%	0 0%	48 100%
41-59 let	123 99%	1 1%	124 100%
60+ let	45 100%	0 0%	45 100%
Skupaj	407 100%	1 0%	408 100%

Tabela 4: Seznanjenost anketirancev s pojmom splav

Izmed 408 anketirancev, ki so odgovarjali na to vprašanje, s pojmom splav ni bil seznanjen le eden, in sicer v tretji starostni skupini (41-59 let). Kljub temu je seznanjenost anketirancev s splavom 100%.

3.2.2 Stališče anketirancev do medicinskega splava

	<u>Splav je prekinitev nosečnosti, ki se konča s smrtjo ploda in ne s porodom. Ali podpirate umetno prekinitev nosečnosti (t.j. splav, do katerega pride z medicinsko pomočjo in ne spontano)? (Q5)</u>			<i>Skupaj</i>
	Da	Ne	Ne vem	
15-25 let	126 66%	29 15%	35 18%	190 100%
26-40 let	44 92%	2 4%	2 4%	48 100%
41-59 let	107 85%	15 12%	4 3%	126 100%
60+ let	37 82%	6 13%	2 4%	45 100%
<i>Skupaj</i>	314 77%	52 13%	43 11%	409 100%

Tabela 5: Stališče anketirancev do medicinskega splava

n=409

Splav podpira 76% anketirancev, nasprotuje mu 13%, 11% pa je ostalo neopredeljenih.

V prvi starostni skupini splav podpira 66% anketirancev, v drugi 92%, v tretji 85% in v četrti 82%. Splavu nasprotuje v prvi 15%, v drugi 4%, v tretji 12% in v četrti 13%. Neopredeljenih je v prvi skupini 18%, v drugi 4%, v tretji 3% in v četrti 4%.

3.2.3 Mnenje anketirancev, ali ima mati pravico, da po svoji volji prekine nosečnost

	<u>Ali menite, da ima mati pravico, da po svoji volji prekine nosečnost? (Q6)</u>			
	Da	Ne	Drugo:	Skupaj
15-25 let	161 84%	18 9%	12 6%	191 100%
26-40 let	44 92%	1 2%	3 6%	48 100%
41-59 let	108 86%	8 6%	10 8%	126 100%
60+ let	38 84%	5 11%	2 4%	45 100%
Skupaj	351 86%	32 8%	27 7%	410 100%

Tabela 6: Mnenje anketirancev, ali lahko mati po svoji volji prekine nosečnost

n=410

3.2.4 Kateri vzroki za umetno prekinitev nosečnosti se anketirancem zdijo upravičeni

n=410

	<u>Kateri vzroki za umetno prekinitev nosečnosti se vam zdijo upravičeni? (Q7)</u>							Skupaj
	Ogroženost materinega življenja	Bolan ali poškodovan zarodek	Posilstvo	Socialni in ekonomski vzroki - npr. neugodno finančno stanje	Neželena nosečnost - mati si otroka ne želi	Noben vzrok za umetno prekinitev nosečnosti se mi ne zdi upravičen	Drugo:	
15-25 let	171 24%	147 20%	170 24%	109 15%	113 16%	8 1%	2 0%	720 100%
26-40 let	44 23%	44 23%	45 24%	25 13%	30 16%	1 1%	0 0%	189 100%
41-59 let	114 26%	109 25%	104 23%	46 10%	64 14%	6 1%	1 0%	444 100%
60+ let	38 25%	36 24%	38 25%	15 10%	21 14%	2 1%	1 1%	151 100%
Skupaj	367 24%	336 22%	357 24%	195 13%	228 15%	17 1%	4 0%	1504 100%

Tabela 7: Kateri vzroki za umetno prekinitev nosečnosti se anketirancem zdijo upravičeni

Za opravičljiv razlog za medicinski splav ogroženost materinega življenja dojema 171 anketirancev prve starostne skupina, 44 iz druge, 114 iz tretje in 38 iz četrte. Bolan ali

poškodovan zarodek kot opravičljiv razlog smatra 147 anketirancev iz prve starostne skupine, 44 iz druge, 109 iz tretje in 36 iz četrte, posilstvo 170 iz prve, 45 iz druge, 104 iz tretje in 38 iz četrte. 109 anketirancev iz prve skupine, 25 iz druge, 46 iz tretje in 15 iz četrte meni, da so opravičljiv razlog neugodni socialni in ekonomski vzroki. Da mati lahko opravi splav, če si otroka ne želi, meni 113 anketirancev iz prve starostno skupine, 30 iz druge, 64 iz tretje in 21 iz četrte. 8 anketirancev iz prve, 1 iz druge, 6 iz tretje in 2 iz četrte skupine meni, da splav ni opravičljiv v nobenem primeru. 3 anketiranci so izbrali možnost »Drugo«:

- »Ne morem se opredeliti«,
- »To je stvar nosečnice, ki se lahko odloči, kakor želi«,
- »Kakršen koli razlog«.

3.2.5 Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za splav?

V katero starostno skupino spadate? (Q1)	Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za evtanazijo? (Q15)			Skupaj
	Da -1	Ne -2	Ne vem -3	
15-25 let -1	60 31%	39 20%	92 48%	191 100%
26-40 let -2	24 50%	2 4%	22 46%	48 100%
41-59 let -3	69 55%	14 11%	43 34%	126 100%
60+ let -4	26 59%	7 16%	11 25%	44 100%
Skupaj	179 44%	62 15%	168 41%	409 100%

Tabela 8: Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za evtanazijo?

Bližnjo osebo bi v primeru odločitve za splav podprlo 69% anketirancev prve starostne skupine, 81% druge, 81% tretje in 69% četrte. Ne bi je podprli 4% anketiranci prve starostne skupine, 4% tretje in 7% četrte, neopredeljenih pa ostaja 26% prve, 19% druge, 15% tretje in 24% četrte skupine.

3.2.6 Zakaj menite, da je splav sporen?

V katero starostno skupino spadate? (Q1)	Zakaj menite, da je splav sporen? (Q9)							Skupaj
	Splav zame pomeni umor oz. odvzem življenja (Q9a)	Zarodek smatram kot osebo, torej bitje s človeškimi pravicami (Q9b)	Menim, da ženska svojemu (nerojenemu) otroku nima pravice odvzeti pravice do življenja (Q9c)	Menim, da ima splav negativne zdravstvene posledice na žensko telo (Q9d)	Zaradi legalizacije splava se manj poskrbi za ustrezno in pravočasno kontracepcijo (Q9e)	Sem mnenja, da splav ni sporen (Q9f)	Drugo: (Q9g)	
15-25 let -1	66 21%	36 12%	38 12%	34 11%	39 12%	95 30%	5 2%	313 100%
26-40 let -2	4 6%	2 3%	3 5%	7 11%	9 14%	34 54%	4 6%	63 100%
41-59 let -3	14 8%	15 9%	13 8%	16 10%	12 7%	88 53%	7 4%	165 100%
60+ let -4	5 8%	6 10%	4 6%	8 13%	4 6%	31 50%	4 6%	62 100%
Skupaj	89 15%	59 10%	58 10%	65 11%	64 11%	248 41%	20 3%	603 100%

Tabela 9: Zakaj menite, da je splav sporen?

Splav kot umor smatra 21% anketirancev prve starostne skupine, 6% druge, 8% tretje in 8% četrte. Kot osebo, bitje s človeškimi pravicami zarodek dojema 12% prve starostne skupine, 3% druge, 9% tretje in 10% četrte. 12% prve skupine, 5% druge, 8% tretje in 6% četrte meni, da ženska svojemu nerojenemu otroku nima pravic odvzeti pravice do življenja. Da se v primeru legalizacije splava manj poskrbi za ustrezno kontracepcijo, meni 12% anketirancev prve starostne skupine, 14% druge, 7% tretje in 6% četrte. Da splav ni sporen, meni 30% anketirancev prve skupine, 54% druge, 53% tretje in 50% četrte. 2% prve skupine, 6% druge, 4% tretje in 6% četrte so izbrali možnost »Drugo«:

- »Povzroči hud šok za nosečnico«,
- »Zagovarjam preventivo, izobraževanje in dostopnost kontracepcije; tudi urejeno socialno skrb in možnost posvojitve nezaželenih otrok za zmanjševanje števila splavov«,
- »Splav je odločitev posameznice«,
- »Pretehtati je treba med možnimi nezaželenimi posledicami ter posledicami splava, ter izbrati najmanj ogrožajočo možnost«.

3.2.7 Ali ste seznanjeni s pojmom evtanazija?

	<u>Ali ste seznanjeni s pojmom evtanazija? (Q10)</u>		
	Da	Ne	<i>Skupaj</i>
15-25 let	138 72%	53 28%	191 100%
26-40 let	48 100%	0 0%	48 100%
41-59 let	126 100%	0 0%	126 100%
60+ let	44 100%	0 0%	44 100%
<i>Skupaj</i>	356 87%	53 13%	409 100%

Tabela 10: Ali ste seznanjeni s pojmom evtanazija?

S pojmom evtanazija je seznanjenih 72% anketirancev prve starostne skupine, 28% pa ni. V preostalih skupinah je s pojmom seznanjenih 100% anketirancev.

3.2.8 Ali odobravate evtanazijo?

	<u>Evtanazija je medicinska pomoč pri umiranju oz. samomoru. Ali odobravate evtanazijo? (Q11)</u>			<i>Skupaj</i>
	Da	Ne	Ne vem	
15-25 let	117 61%	26 14%	48 25%	191 100%
26-40 let	39 81%	1 2%	8 17%	48 100%
41-59 let	96 76%	13 10%	17 13%	126 100%
60+ let	31 70%	6 14%	7 16%	44 100%
<i>Skupaj</i>	283 69%	46 11%	80 20%	409 100%

Tabela 11: Ali odobravate evtanazijo?

Evtanazijo odobrava 61% anketirancev prve starostne skupine, 81% druge, 76% tretje in 70% četrte. Nasprotuje ji 14% prve, 2% druge, 10% tretje in 14% četrte skupine, neopredeljenih pa ostaja 25% anketirancev prve, 17% druge, 13% tretje in 16% četrte skupine.

3.2.9 Kdo lahko privoli v evtanazijo?

	Kdo lahko privoli v evtanazijo? (Q12)					Skupaj
	Samo posameznik sam	Bližnji sorodniki posameznika, če se le-ta ni sposoben sam odločiti	Tako posameznik kot njegovi svojci	Evtanazije ne podpiram v nobenem primeru	Drugo:	
15-25 let	98 52%	39 21%	34 18%	14 7%	5 3%	190 100%
26-40 let	20 42%	7 15%	19 40%	2 4%	0 0%	48 100%
41-59 let	58 46%	19 15%	31 25%	11 9%	7 6%	126 100%
60+ let	23 51%	2 4%	13 29%	5 11%	2 4%	45 100%
Skupaj	199 49%	67 16%	97 24%	32 8%	14 3%	409 100%

Tabela 12: Kdo lahko privoli v evtanazijo?

Da lahko v evtanazijo privoli le posameznik sam, meni 52% anketirancev prve starostne skupine, 42% druge, 46% tretje in 51% četrte. Da se za bolnika lahko odločijo svojci, če e le-ta ni sposoben, meni 21% anketirancev prve skupine, 15% druge, 15% tretje in 4% četrte. Da se lahko odloči tako posameznik sam kot tudi njegovi svojci, meni 18% anketirancev prve skupine, 40% druge, 25% tretje in 29% četrte. Evtanazije v nobenem primeru ne podpira 7% prve skupine, 4% druge, 9% tretje in 11% četrte. 3% anketirancev so izbrali možnost »Drugo:

- »Ne vem«,
- »Če je dobra paliativna oskrba, ni potrebno razpravljati o evtanaziji«,
- »Posameznik, v izrecno skrajnih primerih«,
- ...

3.2.10 Kateri vzroki za evtanazijo se vam zdijo upravičeni?

	<u>Kateri vzroki za evtanazijo se vam zdijo upravičeni? (Q13)</u>					<i>Skupaj</i>
	Neozdravljiva bolezen	Huda invalidnost	Prestajanje hudih bolečin zaradi bolezni ali invalidnosti	Evtanazije ne podpiram	Drugo:	
15-25 let	131 31%	114 27%	161 38%	13 3%	6 1%	425 100%
26-40 let	30 29%	29 28%	39 38%	5 5%	1 1%	104 100%
41-59 let	74 31%	53 22%	95 40%	12 5%	5 2%	239 100%
60+ let	24 30%	14 18%	34 43%	6 8%	2 3%	80 100%
<i>Skupaj</i>	259 31%	210 25%	329 39%	36 4%	14 2%	848 100%

Tabela 13: Kateri vzroki za evtanazijo se vam zdijo upravičeni?

3.2.11 Ali podpirate evtanazijo mladoletnikov?

	<u>Ali podpirate evtanazijo mladoletnikov? (Q14)</u>			<i>Skupaj</i>
	Da	Ne	Ne vem	
15-25 let	60 32%	76 40%	53 28%	189 100%
26-40 let	18 38%	13 27%	17 35%	48 100%
41-59 let	37 29%	40 32%	49 39%	126 100%
60+ let	7 16%	19 43%	18 41%	44 100%
<i>Skupaj</i>	122 30%	148 36%	137 34%	407 100%

Tabela 14: Ali podpirate evtanazijo mladoletnikov?

Stališča do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih

Evtanazijo mladoletnikov podpira 32% prve skupine, 38% druge, 29% tretje in 16% četrte. Ne podpira je 40% prve, 27% druge, 32% tretje in 43% četrte skupine, neopredeljenih pa ostaja 28% prve skupine, 35% druge, 39% tretje in 41% četrte.

3.2.12 Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za evtanazijo?

	<u>Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za evtanazijo? (Q15)</u>			
	Da	Ne	Ne vem	Skupaj
15-25 let	60 31%	39 20%	92 48%	191 100%
26-40 let	24 50%	2 4%	22 46%	48 100%
41-59 let	69 55%	14 11%	43 34%	126 100%
60+ let	26 59%	7 16%	11 25%	44 100%
Skupaj	179 44%	62 15%	168 41%	409 100%

Tabela 15: Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za evtanazijo?

Bližnjo osebo bi v primeru odločitve za evtanazijo podprlo 31% prve skupine, 50% druge, 55% tretje in 59% četrte. Ne bi je podprlo 20% prve, 4% druge, 11% tretje in 16% četrte skupine, neopredeljenih pa ostaja 48% prve, 46% druge, 34% tretje in 25% četrte skuine.

3.2.13 Zakaj menite, da je evtanazija sporna?

	Zakaj menite, da je evtanazija sporna? (Q16)						Skupaj
	Zaradi vrednosti človeškega življenja, ki se ga nikomur ne sme odvzeti, ne glede na situacijo	Zloraba avtonomije – neozdravljivo bolan človek bi se odločil za evtanazijo, ker bi čutil, da se to od njega pričakuje (npr. da svojcem ne bi bil v breme)	Ker bi se evtanazija lahko začela uporabljati kot alibi za umor	Ko se posameznik ali njegovi svojci odločijo za evtanazijo, zaradi trpljenja niso razsodni	Nisem mnenja, da je evtanazija sporna	Drugo:	
15-25 let	56 18%	72 23%	70 23%	39 13%	64 21%	6 2%	307 100%
26-40 let	7 11%	13 20%	15 23%	7 11%	19 29%	5 8%	66 100%
41-59 let	16 10%	23 14%	34 21%	9 6%	67 42%	11 7%	160 100%
60+ let	8 16%	6 12%	7 14%	3 6%	22 43%	5 10%	51 100%
Skupaj	87 15%	114 20%	126 22%	58 10%	172 29%	27 5%	584 100%

Tabela 16: Zakaj menite, da je evtanazija sporna?

Da se življenja nikomur ne sme odvzeti, ne glede na situacijo, meni 18% prve skupine, 11% druge, 10% tretje in 16% četrte. Da bi se bolniki v primeru legalizacije evtanazije počutili dolžni izvesti le-to, meni 23% prve skupine, 20% druge, 14% tretje in 12% četrte. Da bi se evtanazija lahko začela uporabljati kot alibi za umor, meni 23% prve skupine, 23% druge, 21% tretje in 14% četrte. Da med odločanjem za evtanazijo posameznik in svojci niso razsodni, meni 13% prve skupine, 11% druge, 6% tretje in 6% četrte. Da evtanazija ni sporna, meni 21% prve skupine, 29% druge, 42% tretje in 43% četrte. 5% anketirancev je izbralo možnost »Drugo«:

- »Ne vem«,
- »Kot pri vseh stvareh, se lahko zadevo uporabi v dobre ali slabe namene. če je zadeva uporabljena v kritičnih situacijah (ko zaradi bolečin in trpljenja oseba vidno obupa nad življenjem, ne vidim razloga, zakaj mu ne bi prihranili muk in bi zanj evtanazija

Stališča do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih

delovala odrešilno). seveda pa morajo biti za to upravičeni in dokazani razlogi ter pri tem najmanjša možnost zlorabe.«

4 Razprava

4.1 H1: Večina anketirancev je bolj seznanjena s pojmom splav kot s pojmom evtanazija

Anketiranci so seznanjeni tako s pojmom splav kot s pojmom evtanazija. S pojmom splav je seznanjenih 100% anketirancev, s pojmom evtanazija pa 87% anketirancev. Torej so anketiranci bolj seznanjeni s pojmom splav kot s pojmom evtanazija.

Ker so s splavom bili seznanjeni vsi anketiranci z izjemo enega v starostni skupini 41-59 let, pri poznavanju tega pojma v starostnih skupinah ne prihaja do (večjih) odstopanj.

S pojmom evtanazija so bili seznanjeni vsi anketiranci v starostnih skupinah 2-4, v prvi starostni skupini pa je s tem pojmom bilo seznanjenih 72% anketirancev, 28% pa ne. Pri poznavanju tega pojma torej pride do razlik glede na starost, najmlajša starostna skupina je z evtanazijo najmanj seznanjena.

Ker je s pojmom splav bilo seznanjenih 99% anketirancev, s pojmom evtanazija pa 87%, lahko zaključimo, da je večina anketirancev bolj seznanjena s pojmom splav kot s pojmom evtanazija.

Hipotezo v celoti POTRDIM.

4.2 H2: Splav bolj podpirajo anketiranci v starostni skupini 25-39 let, evtanazijo pa v starostni skupini 60+ let

V prvi starostni skupini splav podpira 66%, v drugi 92%, v tretji 85% in v četrti 82%. Največji delež anketirancev, ki splav podpirajo, je v drugi starostni skupini. Splav torej najbolj podpirajo anketiranci v drugi starostni skupini (25-39 let), najmanj pa v prvi starostni skupini (15-25 let). Ta del hipoteze potrdim.

Evtanazijo v prvi starostni skupini odobrava 61% anketirancev, v drugi 81%, v tretji 76% in v četrti 70%. Evtanazijo torej najbolj podpirajo v starostni skupini 25-39 let, najmanj pa v starostni skupini 15-25 let. Ta del hipoteze zavržem.

Hipotezo DELNO POTRDIM.

4.3 H3: Starostni skupini 26-39 let se evtanazija mladoletnikov ne zdi moralno sprejemljiva

Evtanazijo mladoletnikov podpira 32% anketirancev v prvi starostni skupini, 38% v drugi, 29% v tretji in 16% v četrti. Evtanazijo mladoletnikov torej najmanj podpirajo anketiranci v četrti starostni skupini, torej 60+. V prvih treh starostnih skupinah do večjih razlik ne prihaja, vendar jo se z evtanazijo mladoletnikov strinja največ anketirancev v drugi starostni skupini, torej 26-39 let. Kljub temu pa jo izmed teh podpira le 38%, kar je manj kot polovica (50%), zato lahko zaključimo, da evtanazije mladoletnikov anketiranci te starostne skupine ne podpirajo.

Hipotezo v celoti POTRDIM.

4.4 H4: Anketirancem v starostni skupini 15-25 let se zdita tako splav kot evtanazija moralno sprejemljiva

Splav podpira 66% anketirancev iz prve starostne skupine, 92% iz druge, 85% iz tretje in 82% iz četrte. Do večjih odstopanj ne prihaja v starejših treh skupinah, temveč v prvi skupini v primerjavi z ostalimi, saj v njej splav podpira najmanj anketirancev. Največ jih splav podpira v starostni skupini 26-40 let. Kljub temu, da v prvi starostni skupini splav podpira najmanj anketirancev, ga še vedno več kot polovica, zato lahko zaključimo, da v splošnem anketiranci te starostne skupine splav podpirajo.

Evtanazijo odobrava 61% anketirancev v prvi starostni skupini, 81% v drugi, 76% v tretji in 70% v četrti. Najbolj sta si podobni stališči tretje in četrte starostne skupine, do odstopanj pa prihaja v prvi, kjer evtanazijo podpira najmanj anketirancev, in v drugi, kjer evtanazijo podpira največ anketirancev. Kljub temu, da v prvi starostni skupini evtanazijo podpira najmanj anketirancev, jo vseeno podpira večina (več kot 50%), zato lahko zaključimo, da anketiranci prve starostne skupine evtanazijo podpirajo.

Hipotezo v celoti POTRDIM.

4.5 H5: Anketirancem v starostni skupini 60+ se splav zdi sporen, ker zanje pomeni umor oz. odvzem življenja

Splav si kot umor oz. odvzem življenja razlaga 21% anketirancev iz prve starostne skupine, 6% iz druge, 8% iz tretje in 8% iz četrte. V drugi in tretji starostni skupini je večina anketirancev

mnenja, da splav ni sporen (v drugi 54% in v tretji 53%), v najstarejši oz. četrti je takega mnenja polovica (50%) anketirancev, v najmlajši oz. prvi pa le 30%.

Zaključimo, da splav kot umor oz. odvzem življenja v četrti starostni skupini dojema 8% anketirancem, kar je mnogo manj kot večina.

Hipotezo OVRŽEM.

4.6 H6: Večina anketirancev bi bližnjo osebo podprla, če bi se le-ta odločila za evtanazijo

Če bi se bližnja oseba odločila za evtanazijo, bi jo podprlo 31% anketirancev iz prve starostne skupine, 50% iz druge, 55% iz tretje in 59% iz četrte. Bližnjo osebo bi izmed vseh v primeru odločitve za evtanazijo podprlo 44% anketirancev, 15% je ne bi, 41% anketirancev pa je ostalo neopredeljenih oz. ne vedo. Čeprav se je procentualno večina anketirancev odločila, da bližnjo osebo bi podprla, se jih ni več kot polovica (50%), zato ne moremo trditi, da bi večina anketirancev bližnjo osebo podprla, če bi se le-ta odločila za evtanazijo.

Hipotezo ZAVRŽEM.

5 Zaključek

V svoji nalogi sem preučevala stališča do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih.

V teoretičnem delu na začetku naloge sem predstavila pojma splav in evtanazija, njuno zgodovino ter trenutno pravno ureditev.

Empirični del je temeljil na anketi, ki jo je rešilo 411 anketirancev, ki so pripadali različnim starostnim skupinam. Pred začetkom raziskovanja sem si zastavila 6 hipotez, ki so mi omogočale lažje raziskovanje. Osredotočala sem se predvsem na to, kako se pogledi na splav in evtanazijo razlikujejo glede na to, kateri starostni skupini anketiranec pripada. Zanimali so me tudi razlogi, ali posamezniki menijo, da sta splav in evtanazija sporna ter zakaj.

Ugotovila sem, da anketiranci v splošnem podpirajo tako splav kot evtanazijo. Anketiranci splav najbolj podpirajo v primerih, ko gre za ogroženost materinega življenja, bolan oz. poškodovan zarodek ali posilstvo. Menijo, da se za evtanazijo lahko odloči le posameznik sam, in sicer v primeru prestajanja hudih bolečin zaradi neozdravljive bolezni ali invalidnosti.

Rezultati ankete so večinoma bili v skladu z mojimi pričakovanji, presenetilo pa me je dejstvo, da do splava in evtanazije največji odpor čutijo pripadniki najmlajše starostne skupine, torej v starosti 15-25 let. Predvidevala sem, da ju bodo le-ti kot predstavniki odprte generacije z večinoma liberalnimi načeli najbolj podpirali. Predpostavljam, da je ta rezultat posledica tega, da se večina anketirancev te starosti še ni neposredno soočila s splavom ali evtanazijo.

Nadalje bi lahko raziskala, kaj so vzroki za takšna stališča anketirancev – vzgoja, vera, mnenja vrstnikov, mediji, izkušnje. Lahko bi tudi preučila, kako dobro anketiranci poznajo splav in evtanazijo ter koliko se jih je s tem že neposredno soočilo.

Z izidom naloge sem zadovoljna, saj sem jo pripravila o temi, ki me že dolgo zanima. Odgovorila sem si na zastavljena vprašanja ter primerjala stališča različnih starostnih skupin ter dobila vpogled v njihovo razmišljanje.

6 Viri

ALCORN, Randy. 2016. Zakaj izbrati življenje? Skrb za nerojene in njihove mame. Ljubljana: Sara, center za ženske. [ISBN 978-961-285-182-8].

KUNSTELJ, Tone. 1987. Pustimo jih živeti. Ljubljana: Knjižice. [COBISS-ID 3697152].

DOLAR Bahovec, Eva (ur.). 1991. Abortus – pravica do izbire?! Pravni, medicinski, sociološki, moralni in politični vidiki. Ljubljana: Skupina "Ženske za politiko". [COBISS-ID 24535296].

STREHOVEC, Tadej. 2007. Človek med zarodnimi in izvornimi celicami: : etični vidiki raziskav na človeških izvornih celicah. Ljubljana: Brat Frančišek. [ISBN 978-961-6326-63-6].

TOŠ, Niko. 1999. Vrednote v prehodu II: Slovensko javno mnenje 1990–1998. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Center za raziskovanje slovenskega javnega mnenja. [ISBN 86-80227-97-8]

TOŠ, Niko. 2004. Vrednote v prehodu III: Slovensko javno mnenje 1994–2004. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Center za raziskovanje slovenskega javnega mnenja. [ISBN 961-235-098-1]

USTAVA Republike Slovenije. 2005. Ljubljana: Mladinska knjiga. 94 str. [ISBN 86-11-17162-4].

<https://dk.um.si/Dokument.php?id=28708>

[http://pefprints.pef.uni-](http://pefprints.pef.uni-lj.si/7741//Podpora_v_situaciji_odlo%C4%8Danja_v_zvezi_s_splavom_pdf.pdf)

[lj.si/7741//Podpora v situaciji odlo%C4%8Danja v zvezi s splavom pdf.pdf](http://pefprints.pef.uni-lj.si/7741//Podpora_v_situaciji_odlo%C4%8Danja_v_zvezi_s_splavom_pdf.pdf)

<http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Mohoric-Matejka.PDF>

<https://dk.um.si/Dokument.php?id=51793>

<https://srcdljubljana.com/blog-srcd/137-zalovanje-po-spontanem-splavu>

<https://search.proquest.com/openview/726676b76001f9d42677d576e6ec5e15/1?pq-origsite=gscholar&cbl=237824>

<https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=114338&lang=slv>

https://www.kclj.si/dokumenti/ETICNI_IZZIVI_V_GINEKOLOGIJI_brosura_210x260_net.pdf

Priloga 1: Anketa

Pozdravljeni! Sem Ana Stančin, dijakinja 4. letnika Gimnazije Murska Sobota. Pri maturitetnem predmetu psihologija pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom Stališča do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih. Anketa je anonimna, reševanje pa vam bo vzelo nekaj minut. Že vnaprej se vam zahvaljujem za odgovore!

Q1 - V katero starostno skupino spadate?

- 15-25 let
- 26-40 let
- 41-59 let
- 60+ let

Q2 - Spol

- Moški
- Ženski

Q3 - Katera je vaša najvišja dosežena stopnja formalne izobrazbe?

- Osnovna šola
- Srednja šola
- Višja/visoka šola
- Magisterij
- Doktorat

Q4 - Ali ste seznanjeni s pojmom splav?

- Da
- Ne

Q5 - Splav je prekinitev nosečnosti, ki se konča s smrtjo ploda in ne s porodom. Ali podpirate umetno prekinitev nosečnosti (t.j. splav, do katerega pride z medicinsko pomočjo in ne spontano)?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q6 - Ali menite, da ima mati pravico, da po svoji volji prekine nosečnost?

- Da
- Ne
- Drugo:

Q7 - Kateri vzroki za umetno prekinitev nosečnosti se vam zdijo upravičeni?

Možnih je več odgovorov

- Ogroženost materinega življenja
- Bolan ali poškodovan zarodek
- Posilstvo
- Socialni in ekonomski vzroki - npr. neugodno finančno stanje
- Neželena nosečnost - mati si otroka ne želi
- Noben vzrok za umetno prekinitev nosečnosti se mi ne zdi upravičen
- Drugo:

Q8 - Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za splav?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q9 - Zakaj menite, da je splav sporen?

Možnih je več odgovorov

- Splav zame pomeni umor oz. odvzem življenja
- Zarodek smatram kot osebo, torej bitje s človeškimi pravicami
- Menim, da ženska svojemu (nerojnemu) otroku nima pravice odvzeti pravice do življenja
- Menim, da ima splav negativne zdravstvene posledice na žensko telo
- Zaradi legalizacije splava se manj poskrbi za ustrezno in pravočasno kontracepcijo
- Sem mnenja, da splav ni sporen
- Drugo:

Q10 - Ali ste seznanjeni s pojmom evtanazija?

- Da
- Ne

Q11 - Evtanazija je medicinska pomoč pri umiranju oz. samomoru. Ali odobravate evtanazijo?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q12 - Kdo lahko privoli v evtanazijo?

- Samo posameznik sam
- Bližnji sorodniki posameznika, če se le-ta ni sposoben sam odločiti
- Tako posameznik kot njegovi svojci
- Evtanazije ne podpiram v nobenem primeru
- Drugo:

Q13 - kateri vzroki za evtanazijo se vam zdijo upravičeni?

Možnih je več odgovorov

- Neozdravljiva bolezen
- Huda invalidnost
- Prestajanje hudih bolečin zaradi bolezni ali invalidnosti
- Evtanazije ne podpiram
- Drugo:

Q14 - Ali podpirate evtanazijo mladoletnikov?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q15 - Ali bi bližnjo osebo podprli, če bi se odločila za evtanazijo?

- Da
- Ne
- Ne vem

Stališča do splava in evtanazije v različnih starostnih obdobjih

Q16 - Zakaj menite, da je evtanazija sporna?

Možnih je več odgovorov

- Zaradi vrednosti človeškega življenja, ki se ga nikomur ne sme odvzeti, ne glede na situacijo
- Zloraba avtonomije - neozdravljivo bolan človek bi se odločil za evtanazijo, ker bi čutil, da se to od njega pričakuje (npr. da svojcem ne bi bil v breme)
- Ker bi se evtanazija lahko začela uporabljati kot alibi za umor
- Ko se posameznik ali njegovi svojci odločijo za evtanazijo, zaradi trpljenja niso razsodni
- Nisem mnenja, da je evtanazija sporna
- Drugo: